

Obec Podrečany

Program rozvoja obce na roky 2016 - 2020

Zámer spracovania PR Obce Podrečany

Tabuľka č. 1

Názov dokumentu	Program rozvoja obce Podrečany na roky 2016 – 2020
Forma spracovania	Externými odborníkmi a zástupcami samosprávy, v zmysle platnej metodiky
Riadenie procesu spracovania	<ul style="list-style-type: none"> Projekt spracuje pracovná skupina zložená z externého odborníka a volení zástupcovia Obce Podrečany Občania budú informovaní prostredníctvom úradnej tabule Podnikateľské subjekty a neziskové organizácie budú oslovené ohľadne spolupráce
Obdobie spracovania	október – december 2015
Financovanie spracovania	Rozpočet Obce Podrečany Náklady na spracovanie: Externý odborník 656 € (82 osobohodín x 8 €/hodinu), vrátane tlače 3 vyhotovení a prípravy elektronickej verzie v PDF Náklady na pracovné stretnutia: 63 €

(Formulár č. Ú 1)

Časový harmonogram spracovania dokumentu

Tabuľka č. 2

Harmonogram spracovania PRO Podrečany			
Mesiac v roku 2015	X	XI	XII
Úvod			
Analytická časť			
Stratégia obce Podrečany			
Programová časť			
Realizačná časť			
Finančná časť			
Podporné kapitoly			

(Formulár č. Ú 2)

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PRO

Tabuľka č. 3

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Úradná tabuľa			
Miestny rozhlas			
Listy/pošta			
Elektronická pošta			
Tlačená verzia PRO			

Elektronická verzia PRO			
Verejné zasadnutie pracovnej skupiny			
Využitie nezávislého facilitátora			

(Formulár č. Ú 3)

Zoznam členov pracovných skupín

Tabuľka č. 4

Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení	Meno a priezvisko
Koordinátor	Starosta obce	Edmund Palička
Člen pracovnej skupiny	Zástupca Starostu	Marian Vrábel
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Ing. Miroslava Ďurove
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Igor Jedlička
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Ing. Miroslav Kubíček
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	MUDr. Lenka Kulichová
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mgr. Michal Palička
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Tomáš Malatinec
Metodik	Strategické plánovanie, facilitácia	Ing. Milan Haluška
Metodik	Stratégie	Mgr. Lucia Sujová
Externý odborník	Oblasť cestovného ruchu	Oblasťná organizácia CR
Externý odborník	Oblasť kultúry	Novohradské osvetové stredisko

(Formulár č. Ú 3)

Ex post hodnotenie PHSR Obce Podrečany pre roky 2007 – 2013

- Z projektov nachádzajúcich sa v predchádzajúcom PHSR sa realizovali nasledovné:
Vytvorenie klubu seniorov
Zachovávanie a údržba stavby Domu smútku a prostredia cintorína so zeleňou
Zachovávanie a údržba ostatných objektov verejného a kultúrneho významu
Tvorba podmienok pre výstavbu rodinných domov
Rekonštrukcia a dobudovanie verejného osvetlenia
Zvýšenie účasti verejnosti na ochrane a tvorbe životného prostredia
Pomoc občanom pri zbavovaní sa nadrozmerného odpadu
Zapojenie fyzických a právnických osôb do separácie komunálneho odpadu
Rekonštrukcia existujúcich miestnych komunikácií
- Dobudovanie cestnej infraštruktúry v nových stavebných lokalitách
- Realizácia nového dopravného značenia
Zabezpečenie vhodného priestoru pre uverejňovanie oznamov OÚ

- Informovanie miestnych podnikateľov o možných podporách podnikania
Poskytovanie informácií o možných spôsoboch čerpania finančných zdrojov z EÚ
Zabezpečiť priebežné vzdelávanie pre zamestnancov samospráv v oblasti legislatívy, regionálneho rozvoja a štrukturálnych fondov
- Zabezpečenie vhodného priestoru pre uverejňovanie oznamov OÚ
- Zriadenie internetovej stránky obce
- Technické zabezpečenie priestorov určených na verejné zhromaždenie
- Vydávanie publikácií o obci
Organizovanie športových podujatí
- Podpora rozvoja kultúrnych aktivít

Základné údaje o PR Obce Podrečany na roky 2016 – 2020

Tabuľka č. 5

Názov: Územné vymedzenie : Územný plán obce/VÚC schválený: Dátum schválenia PRO: Dátum platnosti: Verzia: Publikovaný verejne: Podpis starostu:	Program rozvoja Obce Podrečany na roky 2016 - 2020 obec nie od 1.1.2016 do 31.12.2020 1.1
--	--

O B S A H

Úvod	2
Obsah	5
História obce	7
Architektonické pamiatky	12
Osobnosti	13
A. Analytická časť	15
1. Analýza vnútorného prostredia	15
1.1. Zemepisná charakteristika a prírodné zdroje	15
1.1.1. Geomorfologické členenie (poloha)	15
1.1.2. Výmera obce a využitie pôdy	16
1.2. Demografický vývoj	16
1.2.1. Stav a vývoj počtu obyvateľstva	16
1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva	18
1.2.3. Národnostná štruktúra obyvateľstva	19
1.2.4. Náboženská štruktúra obyvateľstva	20
1.2.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	21
1.3. Trh práce	21
1.3.1. Zamestnanosť, ekonomická aktivita a dochádzka do zamestnania	21
1.3.2. Nezamestnanosť	23
1.4. Ekonomický rozvoj (ekonomika)	23
1.4.1. Majetok a rozpočet obce	23
1.4.1.1. Majetok	23
1.4.1.2. Obecný rozpočet	23
1.4.2. Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci	24
1.4.3. Cestovný ruch	24
1.5. Sociálna infraštruktúra	25
1.5.1. Školstvo	25
1.5.2. Sociálna a zdravotná starostlivosť	26
1.5.3. Služby	26
1.5.4. Kultúra a šport	26
1.5.5. Bývanie	26
1.5.6. Ochrana a bezpečnosť	27
1.6. Technická infraštruktúra	27
1.6.1. Doprava	27
1.6.2. Plyn, voda a kanalizácia	28
1.6.3. Elektrická energia	28
1.6.4. Environmentálna infraštruktúra	29
1.6.4.1. Nakladanie s odpadmi	29
1.6.4.2. Kvalita ovzdušia a hluk	29
1.6.4.3. Zeleň	29
1.6.5. Informačná spoločnosť a telekomunikácie	29
1.7. Manažment a správa obce	29
1.8. EX Post hodnotenie projektov predchádzajúceho PHSR	29

1.9. Doplnkové analýzy k analýze vnútorného prostredia	29
1.9.1. Analýza silných a slabých stránok obce	29
1.9.2. Zoznam podnikateľských subjektov	31
1.9.3. Zoznam mimovládnych organizácií	31
1.9.4. Analýza kľúčových hráčov	31
2. Analýza vonkajšieho prostredia	33
3. SWOT	34
4. Analýza problémov a cieľov	35
B. Stratégia obce Podrečany	36
C. Programová časť	41
D. Realizačná časť	42
E. Finančná časť	43
F. Zoznam literatúry a použitých zdrojov	44
G. Zoznam použitých skratiek	44
H. Prílohy	45

História

Územie Podrečian patrí medzi najstaršie osídlené lokality Novohradu, obývané už v mladšej dobe bronzovej.

Obec vznikla asi v 13. storočí, prvá písomná zmienka je z roku 1393. V prvej polovici storočia patrili Podrečany rodu Tomajovcov, teda Divínskemu panstvu. V druhej polovici 15. storočia majiteľ Divínskeho panstva Ladislav Losonczi so synom Žigmundom sa zaplietol do sprisahania proti Matejovi Korvínovi. Kráľ Matej preto daroval v roku 1469 Divínske hradné panstvo, vrátane Podrečian, Michalovi Országhovi. Od roku 1548 sa zemepánmi obce stali Balassovci a od roku 1679 Zichyovci. Začiatkom 18. storočia sa zemepánom obce stal kapitán Rákoczyho vojska Andrej Torok, ktorý neskôr založil vlastnú fabriku na výrobu fajok.

V roku 1843 sa obyvatelia obce okrem poľnohospodárstva zaoberali aj domácou výrobou fajok. V roku 1878 panstvo Podrečian prevzala rodina Kuchynkovcov, ktorí postavili nový kaštieľ v secesnom slohu, inšpirovaný francúzskym vzorom v roku 1893.

Banská činnosť je zaznamenaná v roku 1854, od r. 1956 sa v obci takmer 40 rokov ťažil magnezit, ako druhoradá surovina sa tu nachádza aj oker a dolomit. Koncom 19. storočia fungoval v obci liehovar s ročnou kapacitou 1 200 hl liehu.

Z historicky známych osobností v Podrečanoch žil Michal Miloslav Hodža, spisovateľ, filológ a kňaz, ktorý tu v roku 1835 pôsobil ako súkromný učiteľ.

Posledné roky svojho života (od r. 2003 do r. 2007) v miestnom kaštieli bývala známa spisovateľka a disidentka Hana Ponická.

Historickou pozoruhodnosťou obce je bývalá kúria. V nej sa podľa záznamov občas konali stoličné zhromaždenia a ubytúval sa v nej František Rákoczy, keď chodieval na poľovačky k Törökovcom. Vedľa bola panská krčma. V neďalekom dome bol vodný mlyn na vrchnú vodu, ktorý po elektrifikácii bol v prevádzke až do roku 1960. V obci je ev. a. v. kostol, postavený v roku 1865 v románskom slohu. Na návrší za spomínanou kúriou je rím. Kat. kostolík, postavený niekdajším veľkostatkárom Kuchynkom.

Zo staršej histórie obce, podľa zistených údajov možno konštatovať, že obec Podrečany jestvovala už v 15. storočí ako sídlisko poddaného ľudu divínskeho panstva. Po roku 1700, katastrálne územie obce patrilo Fórekovcom, ktorí sídlili údajne v zemianskej kúrii. V záznamoch sa uvádza aj opis pohrebu zemepána Ondreja Fóreka, ktorý zomrel na vodnatieľku zanedlho ako sa vrátil z Bratislavy, kde bol na sneme. Jeho telesné pozostatky boli odvezené a uložené v rodinnej krypte v Divíne. V roku 1878, keď už časť pôdy mali vo vlastníctve i občania, veľkostatok údajne vyhral v kartách od Jána Fóreka, mäsiar Július Kuchynka. Kuchynkovské obdobie, podľa spomienok pamätníkov, bolo obdobím rozumného hospodárenia na pôde veľkostatku. Kuchynka postavil v obci liehovar, kde zo zemiakov mesačne produkoval 4 000 litrov liehu a odpad využíval na výkrm dobytká. Pochovaný je v rím. Kat. kostolíku v Podrečanoch. Po jeho smrti sa jeho manželka Alojzia, rodená Kerestfalvy, vydala za grófa Forgáča, a tým sa i veľkostatok dostal do vlastníctva

Forgáčovcov, grófov z Haliče. V roku 1936 kúpil veľkostatok Rudolf Hradčovský, ktorý bol jeho vlastníkom až do roku 1946.

Veľkostatok po celú dobu svojej existencie zamestnával okolo 20 stálych pracovníkov-deputátikov. Ostatní občania, najmä ženy, využívali možnosť zárobku v sezónnych prácach na veľkostatku. Takzvaní „gazdovia“, ktorí si mohli dovoliť držať voľy, neskôršie kone, nachádzali zárobok vo farmárčení. Vozili tovar obchodníkom a priekupníkom, najčastejšie na trase Lučenec-Budapešť.

Niektorí sa zaoberali výrobou dreveného uhlia, po čom ostal i názov časti katastru Uhlisko, v priestore terajšej „Bartošovej chaty“. Od začiatku 20. storočia sezónne nachádzali občania prácu pri výrube dreva. Kvôli odvozu dreva bola okolo roku 1910 vybudovaná i nakladacia rampa, ktorá bola zriadená pri železničnej stanici v roku 1905.

Koncom 18. a začiatkom 19. storočia v širokom okolí i v zahraničí boli známe črepové fajky, ktoré sa vyrábali v Podrečanoch.

(Ján Čaplovič: Slováci v Uhorsku)

Hrnčiari sú v Podrečanoch, atď. Tunajší hrnčiari napomáhajú k zárobku spoluobčanom, ktorí vlastnia ťažné zvieratá. Všetci sú veľmi usilovní; už šesťroční chlapci vedia vytočiť celkom malé hrnčeky. Práca s bielobami však škodí zdraviu, a preto v uvedených obciach umierajú ľudia veľmi zavčasu. Boli sme vierohodne uistení, že tu nestretnete ani jedného šesťdesiatnika a ani jedna štyridsaťročná žena nemá už zuby.....Ostatní hrnčiari sú v... a Podrečanoch. Tu je to miesto, kde sa vyrábajú známe podrečianske fajky. Pred dvadsiatimi rokmi sa tunajší správca školy pokúsil sformovať voľnou rukou niekoľko fajok. Päťdesiat kusov z nich daroval svojmu cirkevnému patrónovi, pánovi Andrejovi Kubínyimu vo Vidinej. Ten začal z nich fajčiť, zistil, že sú vynikajúce, objednal ďalšie a rozdal ich. Tak získal pre správcu školy časté objednávky, ktorý postupne rozširoval ich výrobu a mal veľký odbyt. Ako som počul, venoval sa neskôr len ich výrobe. Pretože jeho výrobky boli veľmi vyhľadávané, začali ho napodobňovať ostatní hrnčiari. Nevedeli však dať svojim výrobkom také vlastnosti, aké mali podrečianske fajky. Príčina bola čiastočne v inej kvalite hliny, ale najmä v ziskuchtivosti hrnčiarov: na výrobu fajok si dali spraviť mosadzné formy, kým správca školy ich aj naďalej robil len voľnou rukou. Jeho fajky boli preto trvácnejšie a vyhovujúcejšie ako hrnčiarske a, prirodzene, aj lepšie platené. V Banskej Štiavnici si zariadil opaskár Ahnert vlastnú továreň na výrobu podrečianskych fajok, ale tie svojou kvalitou tiež nemohli ani zďaleka súťažiť s fajkami, ktoré robil správca školy...

Ján Čaplovič: Slováci v Uhorsku

Copyright © 2008 Zlatý fond denníka SME)

(Ján Čaplovič: Obrázky zo Slovenska

- keďže fajčenie je v celej krajine veľmi obľúbené, zhotovuje sa k nemu aj veľké množstvo rekvizít, a to často vynikajúcej kvality. Z hlinených fajok najobľúbenejšie sú z Podrečian v Novohrade a z Malých Ozoroviec v Zemplíne. Oba druhy sa vo veľkom vyvážajú aj do zahraničia....

Copyright © 2009 Zlatý fond denníka SME)

Podľa spomienok Juraja Marka, narodeného 1882, za jeho detstva, pec na pečenie chleba mali len u Matejov. Deň pečenia chleba bol pre deti z celej dediny sviatkom. Keď si založil vlastnú rodinu, cukor kupovali po jednom kile dvakrát do roka - pred veľkonočnými a vianočnými sviatkami. Menovaný patrila medzi priemerných gazdov.

Napriek húževnatosti a pracovitosti obyvateľov vo vtedajšom systéme Rakúsko-Uhorska, životná úroveň bola nízka. Vtedajší obyvatelia boli spokojní, keď mohli mať svoju základnú potravu - zemiaky, kapustnicu, cmar a posúchy. Na gazdovstvách vyrobené mlieko, buď v čerstvom stave odnášali predajť pešo do Lučenca, alebo zo smotany, v drevených zberkách mútili maslo, ktoré tiež predávali.

Podnebie a príroda

Podnebie katastrálneho územia obce určuje v podstate zemepisná poloha a nadmorská výška, ktoré sú uvedené v predchádzajúcej stati. Členitosť terénu dosahuje rozpätie od 204 m do 602m nad morom, z toho poľnohospodárska pôda siaha do 257m nad morom. Expozícia celého územia je juhovýchodná, zo západnej strany chránená horskými hrebeňmi.

Na východ od intravilánu je malý výbežok čadičov, na juh rozsiahle ložisko magnezitu a na juhozápadnom okraji katastru sa nachádza oker. Na aluviálnych náplavoch sa vytvorila nivná pôda oglejená. Ostatná časť poľnohospodársky využívannej pôdy je ťažká a stredne ťažká hnedá pôda ilimerizovaná.

Poľnohospodárska pôda je intenzívne využívaná. Bývalé zamokrené časti sú odvodnené.

Z poľnohospodárskych plodín pestujú sa obilniny, okopaniny, technické plodiny a krmoviny. Z obilnín najviac je zastúpená pšenica, z okopanín zemiaky, cukrová repa a kukurica, z technických plodín ľan a repka ozimná a z krmovín d'atelina červená, strukovinové miešanky a kukurica na siláž. Na lúkach a pastvinách sú v prevažnej miere zastúpené kultúrne trávy a d'ateľoviny.

V zalesnenej časti katastru s výmerou 512ha, prevládajú buky a duby. V posledných rokoch sa robí výsadba zmiešaných porastov so smrekom. Z lesnej zveri je hojne zastúpená srnčia a jelenia zver, divá sviňa a líška. Na poliach a lúkach je hodne jarabíc, poľných zajacov, v posledných rokoch i bažantov.

Vzácné sú dva stromy Magnólie veľkokvetej, ktoré spolu s niekoľkými smrekmi a divými gaštanmi sa zachovali v parku pri kaštieli.

Citácie z historických listín :

„Etymologický názov Podrečany odvodzujeme od slovanského miestopisného označenia "Podriečkou" (pôvodný názov potoka bol Podrék neskôr Krivánsky potok). Založenie osady Podrečany - POTRECHAN svedčí o cieľavedomej kolonizačnej činnosti rodu Tomajovcov v 13. a 14. storočí.

Centrom tejto oblasti sa stal hrad Divín. V 1. polovici 15. storočia Podrečany patrili rodu Tomajovcov. V polovici 15. storočia cez Podrečany prechádzali vojská Jana Jiskru. Tieto bývalé husitské vojská porazili uhorské vojsko Jána Hunyadyho v bitke pri Lučenci.

V 2. polovici 15.stor. majiteľ Divínskeho panstva Ladislav Lossonczi so synom Žigmundom sa zaplietli do sprisahania proti Matejovi Korvínovi. Kráľ Matej, preto daroval v roku 1469 Divínske hradné panstvo(i osadu Podrečany) Michalovi Országovi, vtedy pod názvom PETROCHAN. V r. 1473 má obec názov POTROCHAN a KYSPETROCHAN.

V 70. rokoch 15. stor. sa majiteľom hradu Divín stal Ján Nádasdi Ogor. Nádasdiho dcéra Katarína zomrela bezdetná, preto majetok pripadol kráľovi Ferdinandovi I. Kráľ ho v roku 1535 daroval ostrihomskému arcibiskupovi Pavlovi Várdaimu. Od r. 1548 zemepáni Podrečian boli Balašovci z Divína. Podrečany patrili do Novohradskej stolice. V roku 1573 má obec názov PODROCZAN."

„Uhorská banská komora v r. 1594 evidovala prepôžičku starých ryžovísk zlata v Podrečanoch v mieste zvanom Vinná hora. V roku 1598 Podrečany patrili Imrichovi Balašovi. Po smrti Žigmunda Balašu(1623) zdedili jeho panstvo jeho synovia-Ladislav, František, Šimon, Ján a Ondrej. Podľa listiny z 10.5.1624 Podrečany patrili do Divínskeho a modrokamenského panstva Balašovcov. V polovici 17. st. panstvo zdedil Imrich Balašqa III. kráľovský radca a komorník, ktorý sa dopúšťal násilností a príkorí aj na poddanom ľude v Podrečanoch. Pre 32 zločinov, ktoré spáchal v širokom okolí Divína bol aj odsúdený a väznený. Podľa urbárneho súpisu z r. 1657 v obci bol mlyn a 20 domov poddaných. V roku 1660 Podrečany-Podreczan patrili do 1. dištriktu divínskeho panstva Balašovcov. V roku 1667 sa remeselníkom prikazuje služba v zbrani. Začiatkom 18. st. bol zemepánom Andrej Török, vicišpán Novohradskej stolice. Zomrel v r. 1723. V r. 1770 zemepáni Podrečian boli: Pavel Balaša, Ján Balogh, Andrej Török II., László Révay a rodina Rakovszkých. Podrečianski poddaní museli pre svojich feudálnych pánov vykonávať roboty, odovzdávať im peňažný cenús, najrôznejšie naturálie a ojedinele vykonávať aj iné služby a povinnosti. Dosť nezvyčajnú robotu odvádzali v Novohrade poddaní z Podrečian, každý poddaný musel dva týždne kresť dýhy a päť týždňov z nich vyrábať sudy pre panstvo."

„Obyvatelia Podrečian sa zaoberali poľnohospodárstvom- pestovaním obilnín, chovom statku a oviec. Z remeselníkov tu boli hrnčiari a obrábači dreva, zhotovovali sa tu sudy, kolesá, taligy, vidly, šindle, dosky a i. V roku 1771 patrili Podrečany do modrokamenského panstva, kde boli evidovaní len 3 sedliaci. Od odovzdávania desatiny z úrody boli oslobodení poddaní z Podrečian a z Tomášoviec. Rentu odvádzali niektorí poddaní podľa kontraktu. V r. 1773 má obec názov Podrecžany. Prvý súpis ľudu v Uhorsku (1784-1787) vykazuje pre obec Podrečany: počet domov 44, rodín 74, počet ľudí 333, mužov 170, ženy 159. Najpodrobnejší opis Podrečian podáva Elek Fényes v Uhorskom geografickom slovníku v roku 1851."

„PODRECSÁNY , slovenská dedina v Novohradskej župe, vedľa krajinskej cesty Pešť-veľkobanické mestá, v jednej úzkej ale dlho sa rozprestierajúcej doline, v ktorej v strede tečie Podrék(Kriváň). Chotár v SJ časti je kopcovitý, kde sú dubové lesy, s najkrajšou plodnosťou dubienky a žalude, v strede ktorých vidno lesné lúky s početnými zdravými prameňmi. Ostatné časti chotára sa nachádzajú v pomaly stúpajúcich kopcoch, lúky ležiace v dolinách, ktoré za pomoci kanálov sú hocikedy možno polievané. Z obyvateľov sa niektorí živia kupčením dobytká, ale hlavným zdrojom obživy v lete je ovčiarstvo. Ovce kupujú na jar v Sedmohradsku a Banáte, v lete držia na tunajších dobrých pasienkoch, pripravujú veľmi chutnú bryndzu, v zime ovce znovu predávajú , lebo krmiva je skromné. Na južnej strane obce na vrchole najvyššieho kopca sústreďuje chotár sedem obcí s románovým a prekvapivým výhľadom. Podzemné priestory vidie v chotári Podrečian, dokazujú, že voľakedy tu boli rudné bane."

„Horný poschodový kaštieľ je raz navždy sídlom pána Jána Töröka stojí na jednom kopci, na južnej strane obce. Vnútro tohto kopca je z bazaltového kameňa, na povrchu dobrá čierna zem: kaštieľ je viditeľný zďaleka, a je obkolesený rozprestierajúcimi sa 20 hold. záhradami. Do záhrady sa otvárajúce dvere smerom k obci je vysoké dvojradé stromoradie prastarých jedlí a početné červené smrek, a iné domáce a cudzokrajné dreviny. Výhľad z kopca je pompézny a ďalekosiahly. Zmieniť sa treba ďalej o tunajších ovocných záhradných, kde vlastník pestuje najlepšie druhy ovocných stromov. Je tu spojené užitočné s príjemným a pekným: nakoľko ovocné stromy, d'ateliny, vysiate záhrady a vinice prinášajú nie malý osoh: tak povediac rajským dávajú tunajší pobyt. Medzi záhradnými a lesnými stromami s veľkými konáríkmi, s dobrým vkusom sú usporiadané kľukaté chodníky, besiedky a oddychové miesta, nie osobitne majstrovsky usporiadané, v skupinách vidiace rôzne kvetné druhy, ktoré od skorej jari, po skončenie jesene zaplavujú vzduch balzamovou vôňou."

„Dolný kaštieľ je obkolesený 4 baštami, kedysi slúžili Františkovi Rákoczimu II, ako hostujúce sídlo. Bol opravený pred 300 rokmi, ako to vidno z jedného nápisu na stene. Konečne je tu po celej krajine chýrna továreň na črepové fajky, tiež majetok pána Jána Töröka, ktorý v roku 1845 na výstave umeleckých remesiel vo Viedni, kde dostal výrobok pochvalný diplom. Ročne sa vyváža tovar len do Viedne za 8 - 10 000 Pforint. Sú tu ešte 2 vodné mlyny, pivársky a pálenicový dom, krčma, mäsiarstvo."

„Na Veľkonočný pondelok sa dodnes v obci zachovala oblievačka vodou a voňavkami, aby dievčatá a ženy boli celý rok svieže a ne boli lenivé. Na Vianoce, po štedrovečernej večeri sa mládenci z dediny zišli pri ev. kostole, vyšli "na túrnu"(vežu), ručne rozzvonili zvony a zaspievali si pobožné piesne. Potom išli dedinou a každej dievke pod oknom zaspievali najprv pobožnú a potom „Za vaším stolom vykvitla ruža'."

„Zachovaný je zvyk vyberanie výkupného od ženicha, ktorý nie je z obce. Mládenci z obce prehradia cestu novomanželskému páru reťazou, za ktorou mládenci zjednávajú výšku výkupného za mladú nevestu."

„V obci sú zachované drevené krosná na tkanie ľanového a konopného plátna handrových pokrovcov, behúňov. V obci sa kedysi pestovalo konope, menej ľan, o čom svedčia názvy v chotári. Staré kvalitnejšie handry sa strihali na úzke pásy a stáčali do kľbiek. V rovnomerných farebných širokých radoch sa zatkávali do osnovy, ktorá bola navinutá a napnutá na krosná. Tkalo sa člnkom, v ktorom bola umiestnená cievka s priadzou. Ľan a konope sa spracúvali ručne, tradičným spôsobom. Neskôr sa na tkanie používala na osnovu bavlnená niť, na okraje sa dávali farebne zladené pásy. Tkali sa uteráky, obrusy, plachty a plátno na šitie odevov. Technika tkania je v obci zachovaná dodnes, avšak tkanie je veľmi zriedkavé."

„Z ľudových zvykov a povier :Pri narodení chlapca bolo zvykom usporiadať hostinu. Dieťa pokrstili zvyčajne na druhý deň po jeho narodení. Zavínuli ho do vyšívanej šatky, po krste sa v rodine konala hostina, na ktorej sa robila zbierka "na košeľku a čižmičky". Od mužov sa vyberalo "vstupné" a za tieto peniaze pokračovala hostina v krčme. Pri krstoch spravidla podávali pampúšky."

„Keď išlo o pytačky posielali sa koláče. Niekedy ženich daroval neveste pár krásnych čižiem a perníkové srdce. Ženich zas dostal od nevesty vyšívanú košeľu. Medzi svadobné zvyky patrilo aj víťanie nevesty medom a podávanie svadobného koláča-radostníka. Veci

nevesty sa slávnostne prenášali do nového domu a ženích musel počas celej cesty svadobného sprievodu platiť výkupné". Na svadbe bola nevesta v bielom, alebo v krémovom šate, na hlave mala závoj a tak prestupovala pred oltár. Svadba bola skoro vždy pri cigánskej muzike."

„K najrozšírenejším zvykom v obci patrili veľkonočné a vianočné obrady. Na Veľkonočný pondelok išli chlapci polievať dievčence vodou. Pri Štedrovečernej večeri dávali obyvatelia pod stôl sekeru, obilie a reťaz, aby bol budúci rok úrodný. Pri úmrtí bolo zvykom zastaviť hodiny, zakryť zrkadlo. Pohreb sa končil karom s pijatikou."

„Novohradské (Ipeľské) nárečie tvorilo jeden komplexný nárečový celok až do tureckých vpádov. V tzv. e-ovom nárečovom type (Tomášovce, Halič, Lupoč, Mašková), do ktorého zaraďujeme aj Podrečany, ipeľské prvky sa takmer nevyskytujú. Sú tu tvary ja, ty, my, zme, koseť, tody, ryby a i. V tejto časti Novohradu stoja oproti ipeľským napr. takéto paralely: košic-stája, lotaj-blatúk, ľajblík-prusľak, odevák-kutľovec, štít-jarník, trlepačka-meľica a i. Niektoré výrazy sú totožné svojou morfológickou stavbou, platí však pre nich schematická opozícia napr. kisel'(kapustnica)-kisel'(veľkonočný zvyk, pri ktorom sa znázorňoval odchod zimy) a d'.

Pre ilustráciu niekoľko výrazov, napr. oňi robia, priaža, ženi, mocní, pútať, robeť, stiasľou(kolešňa), načín(treba). Okrem niekoľkých maďarizmov tu nachádzame aj elementy nemecké. Udomácnili sa aj niektoré biblicizmy. Nárečie v súčasnosti zachováva už len najstaršia generácia."ubové a murované domy, omietnuté a obielené, s valbovou strechou.

Architektonické pamiatky

Dominantou Podrečian je kaštieľ vybudovaný v roku 1893 v secesnom slohu, inšpirovaný francúzskym vzorom a zakomponovaný do prírodno-krajinárskeho parkového interiéru, prestavaný v 20. storočí.

Jednopodlažný objekt na pôdoryse tvaru U. Na hlavnej fasáde orientovaný do záhrady, stredný a bočné rizality. V nádvornej časti loggia s terasou a schodišťom v ose záhrad, fasády s bohatou štukovou ornamentikou. Strecha manzardová s tupými ihlanmi. Fasády s dekoračnými prvkami francúzskeho baroka. Okná majú bohato členené frontóny na konzoloch a v parapete kolkovitú balustrádu.

Kaštieľ je kultúrnou pamiatkou, do r. 1992 slúžil ako depozit Novohradského múzea v Lučenci, v súčasnosti je reštituovaný.

Začiatkom 16. storočia bola vybudovaná kúria rodu Torokovcov v strede obce na stráni. Kúria mala mohutné štvorhranné veže, ktoré boli neskôr zbúrané. V r. 1910 kúria už nemala veže a slúžila ako byt pre panského úradníka.

Rímsko-katolícka kaplnka najsvätejšej trojice

Barokový objekt z 18. storočia má jednolodňový priestor s polkruhovým uzáverom, zaklenutý krížovými hrebienkovitými klenbami. Nad vstupom je murovaná empora. Hlavná fasáda bez veže má ležénové rámovanie a polkruhový murovaný štít s volánami na bokoch, uprostred nika. Nad portálom štukový reliéf najsv. Trojice. Hlavný oltár baldachýnového typu neskoro-barokový z druhej polovice 18. storočia, polychromovaná drevorezba uprostred stĺpovej architektúry. Na hlavnom oltári krucifix, ľudová drevorezba z konca 18. storočia. Organ neskorobarokový z konca 18. storočia, polychromovaná drevorezba.

Kostol ev.aug.v. klasicistický

Povodne kaplnka, rozšírená v roku 1836, zbúraná asi v r. 1862, nový kostol sa staval v rokoch 1863-1866.

Kostol - sieňová stavba s prestavanou vežou, zakončená ihlancom, interiér zaklenutý konchou, českou plackou a pruskými klenbami. Nad vstupom murovaná organová empóra. Oltár portálového typu klasicistický z pol. 19. storočia s obrazom Krista v Getsemanskej záhrade. Kazateľnica klasicistická z pol. 19. storočia, murovaná, s polygonálnym rečníštom. V roku 1890 bol uliaty v Budapešti veľký zvon, v r. 1923 v Trnave malý zvon.

Osobnosti

Hana Ponická

spisovateľka diel pre deti a mládež, disidentka

* 15.07.1922 Halič

† 21.08.2007 Banská Bystrica

Spisovateľka sa okrem bohatej autorskej tvorby venovala aj prekladaniu z maďarčiny, francúzštiny, taliančiny a nemčiny.

Scenár k filmu: 1976 - Zlatá réva

V rokoch 2003 až 2007 bývala v miestnom kaštieli.

Michal Miloslav Hodža,

Slovenský národný buditeľ, evanjelický kňaz, básnik, jazykovedec, reprezentant slovenského národného hnutia v 40. rokoch 19. storočia (člen „trojice“ Štúr-Hurban-Hodža); brat Ondreja Hodžu a strýko Jána Miloslava Hodžu a slovenského politika, štátnika a publicistu Milana Hodžu. V rokoch 1834 – 1836 pôsobil ako vychovávateľ v Podrečanoch.

Doc. Ing. Ján Marko, CSc., - TU Zvolen

Rodák z Podrečian. 1.decembra.2003 sa stal vysokoškolským učiteľom. Najprv učil ako odborný asistent na Lesníckej fakulte, vtedy ešte Vysokej školy lesníckej a drevárskej (VŠLD) vo Zvolene. Stal sa zástupcom vedúceho katedry, organizačným gestorom postgraduálneho štúdia, vedúcim učiteľom skupiny i ročníka aj predsedom odborového zväzu na fakulte. V roku 1996 bol pri vzniku novej Fakulty environmentálnej a výrobnjej techniky (FEVT) na Technickej univerzite (predtým VŠLD), kde bol predsedom odborového zväzu, potom predsedom Akademického senátu FEVT, atď. a prodekanom pre pedagogickú prácu. Medzitým sa stal kandidátom vied (CSc.) a docentom (doc.), absolvoval kurz vysokoškolskej pedagogiky. Napísal 2 vedecké monografie, 8 vysokoškolských skript - učebníc, 69 vedeckých prác, 7 odborných prác, pobyty na zahraničných univerzitách: Nemecko, Česko, Poľsko, Rusko, Bulharsko, zúčastnil sa na mnohých zahraničných i domácich konferenciách s publikovanými referátmi.

PhDr. Juraj Žáry PhD

Absolvent štúdia dejín umenia a dejepisu na FF Karlovej univerzite v Prahe (1977). Žiak profesora Jaromíra Homolku. Pracoval ako výskumný pracovník v Projektovom ústave kultúry v Bratislave, ako odborný redaktor vydavateľstva Tatran v Bratislave, ako vedecký pracovník Ústavu dejín umenia SAV, ako riaditeľ Slovenskej národnej galérie, riaditeľ Slovenského inštitútu vo Viedni. Od roku 2002 pedagogicky pôsobí na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, od 2011 aj na AVU v Prahe. Prednáša dejiny umenia a architektúry od najstarších čias po 19. stor., dejiny pamiatkovej starostlivosti a reštaurovania, pre študentov reštaurovania a architektúry vedie špeciálne semináre. Vo vedeckej oblasti sa koncentruje na gotické umenie a architektúru, publikoval dve samostatné knižné monografie (*Dvojloďové kostoly na Spiši*, 1986; *Dóm sv. Martina v Bratislave*, 1991), mnoho umeleckohistorických štúdií vo vedeckých časopisoch, viacerými vedeckými štúdiami prispel aj do dvoch zväzkov veľkých *Dejín slovenského výtvarného umenia* (*Gotika*, 2003; *Renesancia*, 2009), väčšinový vlastník kaštieľa v Podrečanoch.

MUDr. Martin Somora

Lekár. Národné športové centrum, akupunktúra, gemmoterapia, športový lekár VKP Bratislava, člen organizačného výboru cyklistickej pretekky okolo Slovenska. Menšinový vlastník kaštieľa v Podrečanoch.

Ing. Milan Marko,

Rodák z Podrečian, primátor Lučenca v r. 2002 – 2010.

A: Analytická časť

1. Analýza vnútorného prostredia

1.1. Zemepisná charakteristika a prírodné zdroje

1.1.1. Geomorfologické členenie (poloha) a príroda

Obec Podrečany sa nachádza v Banskobystrickom kraji, v južnej časti Stredného Slovenska. Je situovaná v strednej časti okresu Lučenec. Územie má rozlohu 1162 ha. Susedí s katastrami obcí Lovinobaňa, Lovinobaňa – časť Uderiná, Točnica, Tomášovce, Gregorova Vieska. Obec Podrečany sa nachádza v Novohradskej župe, vedľa krajinskej cesty Pešť-veľkobanické mestá, v jednej úzkej, ale dlho sa rozprestierajúcej doline, v ktorej strede tečie Podrék (Kriváň). Nadmorská výška v obci má rozpätie 210-250 m. Chotár v SJ časti je kopcovitý, kde sú dubové lesy s najkrajšou plodnosťou dubienky a žalude, v strede

ktorých vidno lesné lúky s početnými zdravými prameňmi. Ostatné časti chotára sa nachádzajú v pomaly stúpajúcich kopcoch. Priemerná ročná teplota sa tu pohybuje v rozmedzí 8-9 °C.

Obec Podrečany je súčasťou mikroregiónu Javor, ktorý pozostáva z dvanástich obcí Budiná, Divín, Dobroč, Kotmanová, Lovinobaňa, Mýtina, Píla, Podrečany, Ružiná, Tuhár, Točnica a Vidiná. Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí mikroregión Javor do oblasti Slovenského Rudohoria, celku Revúckej vrchoviny, oddielu Cinobanské predhorie a časti Lovinobanské brázdy.

1.1.2. Výmera obce a využitie pôdy

Celková výmera obce je 1162ha.

Tabuľka č. 6

Poľnohospodársky pôdny fond	557 ha
Z toho orná pôda	329 ha
Záhrady	23 ha
Ovocné sady	
Trvalé trávnaté porasty	213 ha
Vodné plochy	5 ha
Lesný pôdny fond	489 ha
Zastavané plochy	57 ha
Ostatné plochy	53 ha
Celková rozloha katastra	1 162 ha

Zdroj: www.statistics.sk

Vlastníctvo a správa pôdy: Najviac pôdy obhospodaruje Agrotom Tomášovce

1.2. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

1.2.1. Stav a vývoj počtu obyvateľstva

Počet obyvateľov Obce Podrečany z dlhodobého hľadiska stagnuje. Menší nárast počtu obyvateľov bol v roku 2010.

Vývoj počtu obyvateľstva v obci

Tabuľka č.7

Počet obyvateľov	Roky						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	277	269	273	278	282	275	273
Ženy	300	289	296	304	300	298	292
Spolu	577	558	569	582	582	573	565

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov

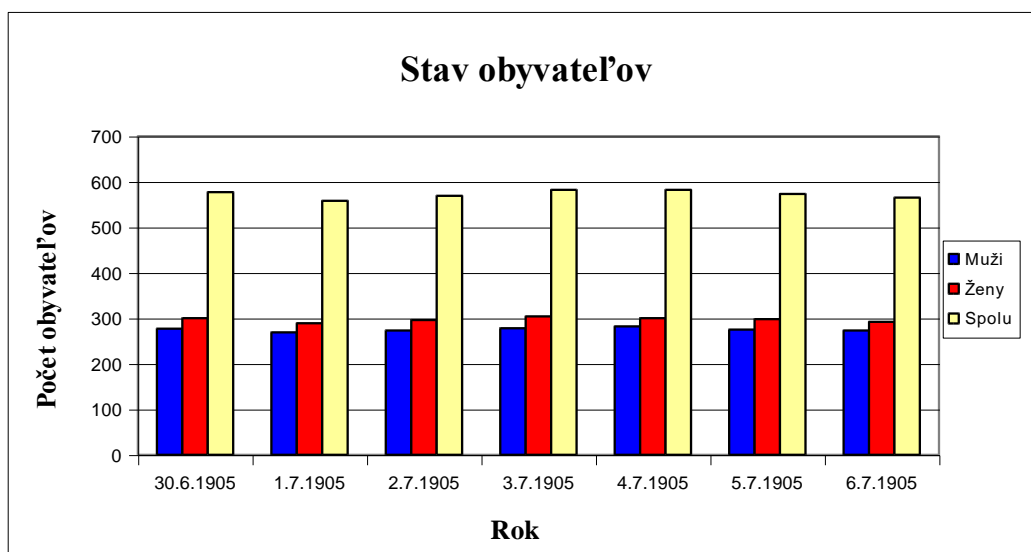
Tabuľka č. 8

Rok (SOBD)	1991	2001	2011
Počet obyvatel'ov		582	583

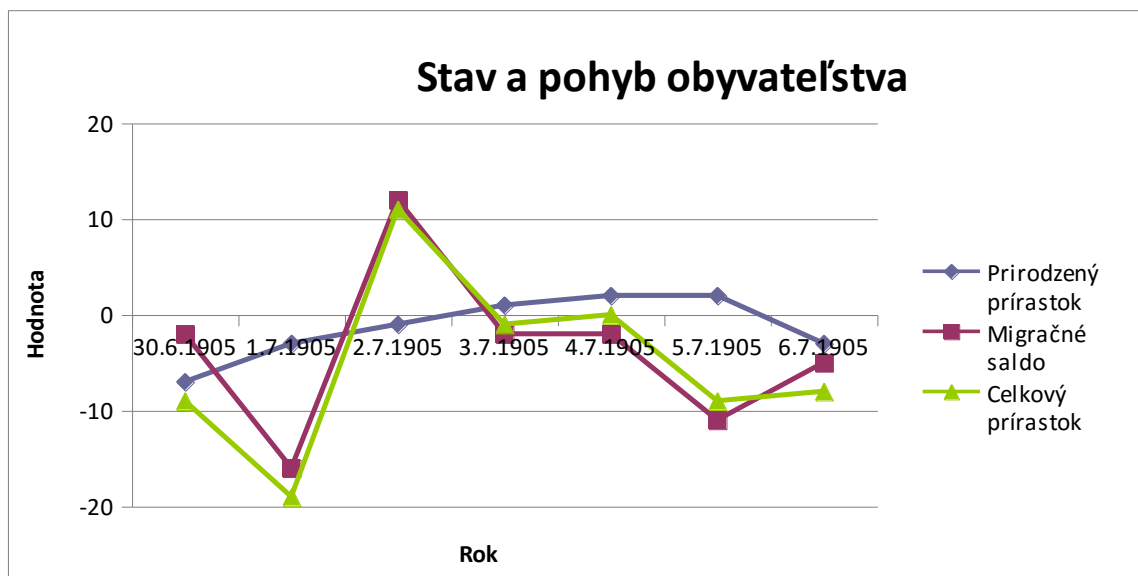
Pohyb obyvatel'stva
Tabuľka č. 9

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obyvatelia spolu	577	558	569	582	582	573	565
Muži	277	269	273	278	282	275	273
Ženy	300	289	296	304	300	298	292
Narodení	2	6	4	6	9	5	5
Zomretí	9	9	5	5	7	3	8
Prírodný prírastok	-7	-3	-1	1	2	2	-3
Príťahovaní	14	3	15	6	8	6	11
Odst'ahovaní	16	19	3	8	10	17	16
Migračné saldo	-2	-16	12	-2	-2	-11	-5
Celkový prírastok	-9	-19	11	-1	0	-9	-8

Graf č.1

Graf č. 2

1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva

Najpočetnejšou vekovou skupinou v obci sú obyvatelia v produktívnom veku. Celkovo však možno povedať, že obec starne, pretože pri porovnaní počtu detí do 15 rokov a obyvateľstva v poproduktívnom pripadajú na jedno dieťa približne 2,9 obyvatelia v poproduktívnom veku. V roku 2008 bol tento pomer 1,6 a odvtedy sa postupne zvyšuje.

Tieto trendy môžu spôsobiť ďalšiu stagnáciu a spomalenie hospodárskeho rastu. Na zastavenie tohto vývoja je potrebné znížiť odliv mladých a vzdelaných ľudí na minimum, zvýšiť pôrodnosť, a zvýšiť počet prisťahovaných vytvorením podmienok pre mladé rodiny a pod. Zároveň to naznačuje, že obec by sa mala venovať v sociálnej oblasti rozvoju služieb pre seniorov.

Index starnutia obyvateľstva dlhodobo rastie.

V obci sú početnejšie zastúpené ženy ako muži.

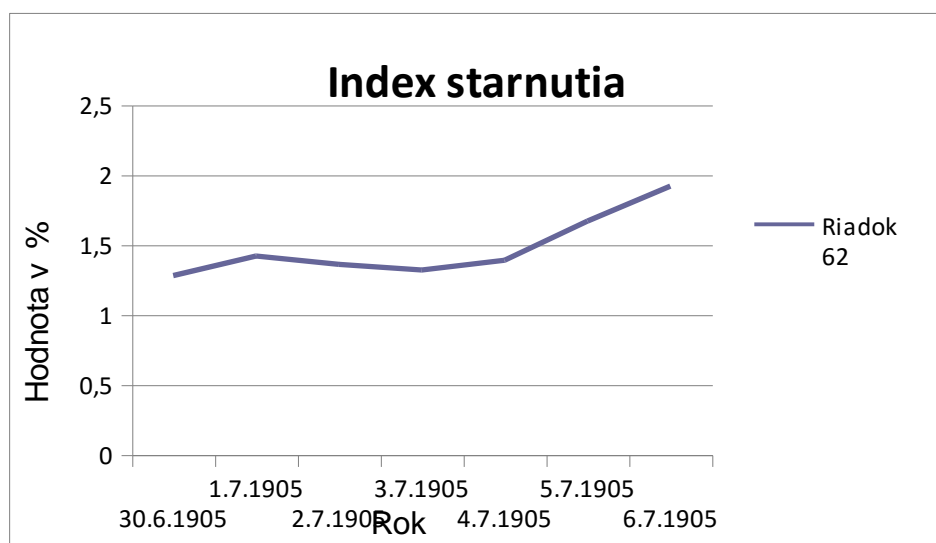
Tabuľka č. 10

Veková skupina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	75	67	70	69	67	57	49
Produktívny vek	406	396	404	422	422	421	422
Poproduktívny vek	96	95	95	91	93	95	94

Tabuľka č. 11

Index starnutia v %	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1,28	1,42	1,36	1,32	1,39	1,67	1,92

Graf č. 3

1.2.3. Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnostne možno považovať obec Podrečany za etnograficky vyrovnanú, nakoľko podľa údajov posledného sčítania ľudu je podiel Slovenskej národnosti 89,4 %.

Tabuľka č. 12 **Národnosť**

Národnosť	Pohlavie		Spolu
	Muži	Ženy	
Slovenská	250	271	521
Maďarská	0	2	2
Rómska	0	1	1
Česká	2	4	6
Ruská	0	1	1
Nezistená	25	27	52
Spolu	277	306	583

Tabuľka č. 13 **Materinský jazyk**

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	Muži	Ženy	
Slovenský	248	273	521
Maďarský	1	2	3
Rómsky	2	1	3
Rusínsky	0	1	1
Český	2	4	6
Nezistený	24	25	49
Spolu	277	306	583

1.2.4. Náboženská štruktúra obyvateľstva

V obci prevažuje katolícke vierovyznanie mierne nad 50 %, ďalšou početnou skupinou sú obyvatelia evanjelického vierovyznania a len veľmi malú časť tvorí iné vierovyznanie.

Tabuľka č. 14 **Náboženstvo**

Náboženské vyznanie	Pohlavie		Spolu
	Muži	Ženy	
Rímskokatolícka cirkev	142	164	306
Gréckokatolícka cirkev	1	0	1
Pravoslávna cirkev	0	1	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	75	91	166
Evanjelická cirkev metodistická	1	0	1
Bratská jednota baptistov	0	1	1
Bez vyznania	29	18	47
Nezistené	29	31	60
Spolu	277	306	583

1.2.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najviac obyvateľov obce je so základným vzdelaním a úplné stredné učňovské z maturitou. O polovicu menej obyvateľov dosiahlo učňovské vzdelanie.

Tabuľka č.15

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		53	63	116
Učňovské (bez maturity)		59	34	93
Stredné odborné (bez maturity)		33	20	53
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		7	10	17
Úplné stredné odborné (s maturitou)		54	63	117
Úplné stredné všeobecné		13	11	24
Vyššie odborné vzdelanie		0	6	6
Vysokoškolské bakalárske		2	17	19
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		16	33	49
Vysokoškolské doktorandské		2	1	3
Vysokoškolské spolu		20	51	71
Študijný odbor	prírodné vedy	1	0	1
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	3	4	7
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac.kože,dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archít., staveb.,dopr.,pošty,telekom.,automatiz., špec. odb.)	4	1	5
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	3	3	6
	zdravotníctvo	0	2	2
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	5	15	20
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	1	22	23
	vedy a náuky o kultúre a umení	2	1	3
	nezistený	1	3	4
Bez školského vzdelania		28	39	67
Nezistené		10	9	19
Úhm		277	306	583

1.3. TRH PRÁCE

1.3.1. Zamestnanosť, ekonomická aktivita a dochádzka do zamestnania

Najviac obyvateľov je zamestnaných v poľnohospodárskej a živočíšnej výrobe a vo verejnej správe. Často zastúpené profesie sú aj robotníci v drevospracujúcom priemysle. Väčšina obyvateľov je však zamestnaná mimo obce. V samotnej obci je 88 pracovných miest, čo súvisí so slabou ekonomickou aktivitou. Z celkového počtu obyvateľov obce je zamestnaných 260 ľudí.

Tabuľka č. 16

Ekonomická aktivita

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	15	5	20	13
Lesníctvo a ťažba dreva	3	1	4	0
Rybolov a akvakultúra	1	0	1	1
Ťažba uhlia a lignitu	0	2	2	0
Výroba potravín	6	3	9	4
Výroba textilu	1	3	4	3
Výroba odevov	2	0	2	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	6	4	10	4
Výroba chemikálií a chemických produktov	3	7	10	9
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	1	0	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	0	1	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	3	6	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1	3	4	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	3	2	5	1
Výroba elektrických zariadení	2	3	5	4
Výroba strojov a zariadení i. n.	5	0	5	5
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	0	2	2	1
Výroba nábytku	2	2	4	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	2	0	2	1
Zber, úprava a dodávka vody	1	1	2	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	1	2	1
Výstavba budov	3	1	4	4
Inžinierske stavby	1	0	1	0
Špecializované stavebné práce	6	1	7	5
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	2	3	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	6	10	5
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	6	7	13	3
Pozemná doprava a doprava potrubím	6	2	8	7
Skladové a pomocné činnosti v doprave	0	1	1	1
Ubytovanie	0	2	2	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	2	4	6	3
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	1	3	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	1	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	2	5	7	6
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	2
Šprostredkovanie práce	2	1	3	1
Bezpečnostné a pátracie služby	4	0	4	3
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinnou úpravou	1	0	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	10	11	21	20
Vzdelávanie	0	10	10	8
Zdravotníctvo	2	10	12	10
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	5	5	5
Sociálna práca bez ubytovania	1	3	4	3
Činnosti členských organizácií	0	1	1	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1
Nezistené	14	12	26	17
Spolu	130	130	260	172

Tabuľka č. 17

Ekonomická aktivita	Počet	%
Závislé osoby	305	63
Zamestnané osoby	260	37

Na jednu zamestnanú osobu v obci pripadá 1,17 závislej, resp. nepracujúcej osoby.

1.3.2. Nezamestnanosť

Z celkového počtu 371 ekonomicky aktívnych obyvateľov obce bolo zamestnaných cca 70 %. Nezamestnanosť teda dosahuje cca 30 %.

Nezamestnanosť v obci

Tabuľka č.18

Pohlavie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muž	70	85	80	83	82	77	71
Žena	31	34	38	40	38	36	38
Spolu	101	119	118	123	120	113	109

Zdroj: www.statistics.sk

V roku 2008 bol počet nezamestnaných v obci 101 osôb. V roku 2009 tento počet narástol. V roku 2014 úroveň klesla. V obci sa v priebehu sledovaného obdobia vytvorilo len veľmi málo pracovných príležitostí, čo nútilo jej obyvateľov riešiť svoju situáciu dochádzaním alebo trvalým odchodom za prácou mimo obce.

1.4. EKONOMICKÝ ROZVOJ (EKONOMIKA)

1.4.1. Majetok a rozpočet obce

1.4.1.1. Majetok

Hodnota majetku obce od roku 2012 rástla. Zadĺženosť obce medziročne klesala. V roku 2012 bol pomer záväzkov k vlastnému majetku 0,08 v roku 2014 klesol na 0,07 Z toho najväčší podiel mali krátkodobé záväzky.

1.4.1.2. Obecný rozpočet

Obec hospodári z príjmami 142 080 €. Kapitálové výdavky boli vo výške 989 €. Najväčšiu časť týchto príjmov tvoria daňové príjmy 50 – 60 %. Bežné výdavky v roku 2014 boli vo výške 141 940 €. Kapitálové výdavky boli vo výške 53 €.

1.4.2. Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci

V obci je ku dňu spracovania dokumentu, podľa obchodného registra, evidovaných 18 podnikateľských subjektov. Evidencia však nezodpovedá realite z hľadiska aktivity podnikateľských subjektov. Podnikateľské subjekty podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva nevyužívajú pôdu, ktorú obhospodarujú tak, aby využili potenciál obce.

Z podnikateľských subjektov sa v obci nachádzajú:

KROVY - SK s.r.o. - opracovanie drevenej hmoty a výroba komponentov z dreva , výroba jednoduchých drevárskych výrobkov, zostavovanie stolárskych dielcov alebo súčastí z dreva do finálnych produktov a ich údržba

TIMBER WOOD SK s.r.o. - opracovanie drevenej hmoty a výroba komponentov z dreva

RUBÍN - Ondrej Malček, s.r.o. - brúsenie a povrchová úprava skla

SARA SK-EU. s.r.o. – výroba betónových prefabrikátov, najmä škridlí

OMEGA – LC s.r.o. – činnosť vykonávaná banským spôsobom, predaj štrkopieskov

Ostatní podnikatelia nie sú momentálne aktívni, resp. nemajú v obci prevádzky, nemajú zamestnancov

1.4.3. Cestovný ruch

V obci sú predpoklady pre rozvoj rekreácie a vidieckeho turizmu. V obci sa nachádza kaštieľ, ktorý je jej dominantou. V okolí kaštieľa sa nachádza park. Kaštieľ i park sú v súkromnom vlastníctve a v súčasnosti nie je predpoklad ich využitia pre verejnosť.

Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu má miestne jazero, s potenciálom chovu a lovu rýb, využívané aj na výcvik v oblasti hĺbkového potápania a muflónia obora, ktorej realizáciu pripravuje súkromný podnikateľ.

Jazero

Pôvodne ťažobná jama na magnezit sa od roku 1998 zaplavuje spodnou a povrchovou vodou, následkom čoho sa vytvorilo jazero o výmere 10 ha, hĺbka vodného stĺpca je 97 m s objemom vody cca. 3650 tisíc m³. Magnezitová povrchová baňa bola kedysi obrovskou jamou, postupne prehlbovanou vyvážaním magnezitovej rudy. Po okraji krátera viedli serpentíny prístupovej cesty. Po nej sa vyvážal vydolovaný magnezit a razili sa štôlne. Banský lom časom zrástol s okolitou prírodou, zrúzy sú husto porastené zeleňou, hladina má nádherné zelenkavé zafarbenie. možný rybolov pre rybárov. Kvôli nezvyčajnej hĺbke je zaujímavé pre potápačov a využívané športovými a policajnými potápačmi.

Vstup k jazero je zakázaný pre možný zosuv pôdy , svahy sú nespevnené, nachádzajú sa tam zatopené banské štôlne, prístup k hladine je veľmi obtiažny

Nový majiteľ (EMPOL Trenčín) chce vybudovať v lokalite muflóniu oboru.

Kaštieľ

Kaštieľ Podrečany je kultúrnou pamiatkou. Do roku 1992 slúžil ako depozit Novohradského múzea v Lučenci, v súčasnosti je plne reštituovaný. Ide o kaštieľ vybudovaný v roku 1893 v secesnom slohu, inšpirovaný francúzskym vzorom a zakomponovaný do prírodno-krajinárskeho parkového interiéru, prestavaný v 20. storočí.

Jednopodlažný objekt na pôdoryse tvaru U. Na hlavnej fasáde orientovaný do záhrady, stredný a bočné rizality. V nádvornej časti loggia s terasou a schodišťom v ose záhrad, fasády s bohatou štukovou ornamentikou. Strecha manzardová s tupými ihlanmi. Fasády s dekoračnými prvkami francúzskeho baroka. Okná majú bohato členené frontóny na konzoloch a v parapete kolkovitú balustrádu. Kaštieľ priťahuje pozornosť verejnosti, často

sa tam fotia mladomanželské páry. Majiteľ kaštieľ udržiava a postupne rekonštruje. Vlastník o využití kaštieľa na podnikateľské účely neuvažuje. Súhlasil by s občasnými turistickými prehliadkami, ale nevie to riešiť personálne.

V rámci rozvoja agroturistiky je potrebné podporovať zriaďovanie turistického ubytovania v súkromí.

V obci absentuje akákoľvek turistická infraštruktúra a propagácia pre potreby cestovného ruchu. Pričom existuje množstvo kapacít.

V rámci štúdie uskutočniteľnosti spracovanej oblasťou organizáciou cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpoľanie, bola navrhnutá turistická trasa:

C H: P:

Lučenec- Vidiná- Tomášovce- Podrečany- Ružinská priehrada / Cesta popri Krivánskom potoku.

Nástup pri moste pred Vidinou, pokračovanie popri rybníku v Tomášovciach do Podrečian. Z Podrečian po ceste tretej triedy na Ružinsku priehrada. Pre cyklistov vyhl'adávajúcich extrémne trasy z Podrečian aj po modrej turistickej značke cez vrch Sedem Chotárov s možnosťou prechodu na Tuhár./

1.5. SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

1.5.1. Inštitúcie a organizácie

Hlavným objektom občianskeho vybavenia v obci je Obecný úrad so zasadačkou, knižnica, kultúrny dom a požiarna zbrojnica. Technický stav týchto objektov je nepostačujúci.

Obec je zapojená do programu Leader / CLLD v programovom období 2014-2020 ako riadny člen Regionálneho združenia Javor.

Neziskové organizácie:

- MŠK (Miestny športový klub) Podrečany – športová činnosť, hlavne futbal
- Jednota dôchodcov (zriadené aj denné centrum pre seniorov)
- Naše Podrečany – nové OZ, predmet činnosti rozvoj obce, regiónu, CR

Členstvo obce v organizáciách:

- ZMOS (Združenie miest a obcí Slovenska)
- ZMON (Združenie miest a obcí Novohradu)
- Regionálne združenie JAVOR so sídlom v Divíne
- OCR – oblasťná organizácia cestovného ruchu "Turistický Novohrad a Podpoľanie"

1.5.2. Školstvo

V obci nie je základná škola. Je tu nízky počet detí predškolského a školského veku a zo strany štátu chýbajú finančné prostriedky (nie je záujem) na prevádzkovanie škôl a školských zariadení s nízkym počtom detí. Deti z obce navštevujú základné školy v Lučenci a Lovinobani. Obec patrí oficiálne pod školský obvod Lovinobaňa.

Materská škola v obci je v prevádzke. Navštevuje ju 12 detí. Takýto stav je v obci niekoľko rokov. Deti z obce tvoria cca 50 – 60 % žiakov, zvyšok detí dochádza z okolitých obcí.

1.5.3. Sociálna a zdravotná starostlivosť

V obci nie je žiadne zariadenie sociálneho typu ani zdravotnícke zariadenie. Chýba tu aj ambulancia praktického lekára. V sociálnej oblasti je potrebné riešiť bývanie pre seniorov vyžadujúcich opatrovateľskú službu.

Obec má platné VZN o poskytovaní sociálnych služieb. Na základe neho obec vybavila niekoľko žiadostí a ľudia boli umiestnení v DSS. Obec je taktiež pripravená poskytnúť opatrovateľskú službu.

Pre záujemcov, hlavne seniorov obec poskytuje stravu zo školskej jedálne. Obеды sú roznášané v rámci menších obecných služieb.

1.5.4. Služby

V obci sa nachádza obchod s potravinami a pohostinstvá.

Vyššia občianska vybavenosť sa na riešenom území nevyskytuje. Základná občianska vybavenosť má nasledovné zastúpenie: materská škola, školská jedáleň, obecná knižnica, kultúrny dom, pošta, obecný úrad, hasičská zbrojnica, železničná stanica, 2 autobusové zastávky, športový areál so sociálnou budovou, predajňa potravín, 2 hostince, Dom smútku. Obec je plne splynofikovaná a je tu vybudovaná sieť verejného vodovodu. V obci je dostatočný signál mobilných operátorov (Orange, Telekom, O2) a internet (wi-fi).

1.5.5. Kultúra a šport

Kultúrny a spoločenský život v obci možno považovať za uspokojivý, avšak stále s pomerne veľkým potenciálom rozvoja. Najväčší organizátor spoločenského života je Obecný úrad.

1.5.6. Bývanie

Stav bytového fondu:

Tabuľka č. 19

Rok	2011
Počet bytov	202
Obývané	170

Tabuľka č. 20

Podľa obývanosti	Počet bytov
------------------	-------------

Obývané	170
Neobývané	32
Spolu	202

1.5.7. Ochrana a bezpečnosť

Obec nemá zriadenú obecnú políciu a nemá tu zastúpenie ani štátna polícia. Obec patrí pod políciu v Lovinobani. V obci je požiarne zabezpečená dobrovoľným požiarňom / hasičským / zborom, ktorý má k dispozícii objekty požiarnej zbrojnice vybavené základnou hasiacou technikou. Požiarna voda je zabezpečovaná z existujúcich provizórnych požiarňových nádrží a hydrantov.

1.6. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

1.6.1. Doprava

Širšie vzťahy obce Podrečany sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Banskobystrického kraja. Základným druhom dopravy je cestná a železničná.

V cestnej doprave je pripojenie riešeného územia na hlavnú cestnú sieť zabezpečené cestou I. triedy / E 58: (I/61, I/2,D1, I/51, I/65, I/50) štátna hranica SR / A – Bratislava – Nitra – Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice – Michalovce – štátna hranica SR / UA; ktorá je vzdialená od obce 1 km. Ďalej našou obcou prechádza cesta III. triedy, smer LC – Divín, ktorá sa hneď za obcou spája s cestou III. triedy v smere Halič – Lovinobaňa. Máme aj miestne komunikácie, medzi ktorými sú aj nespevnené komunikácie.

Hromadnú dopravu osôb umožňuje niekoľko prímestských liniek SAD na trase Lučenec – Divín- Tuhár, Budiná.

V danom území sa uplatňuje všeobecný trend uprednostňovania individuálnej automobilovej dopravy pred ostatnými druhmi dopravy.

Miestne komunikácie sú spevnené asfaltovým povrchom. Účelové komunikácie, ktoré slúžia prevažne pre dopravnú obsluhu poľnohospodárskymi strojmi a napájajú sa na miestne komunikácie sú nespevnené.

V obci nie sú vybudované pozdĺž miestnych komunikácií chodníky. Pešie priestranstvá sa v obci nenachádzajú. Tieto obec plánuje vybudovať v blízkej budúcnosti. Má pripravenú projektovú dokumentáciu, vydané stavebné povolenie a spracovanú žiadosť o NFP z Programu rozvoja vidieka.

Najbližšia čerpacia stanica pohonných hmôt sa nachádza pri motoreste Halier vo vzdialenosti 2 km.

Obsluhu riešeného územia železničnou dopravou zabezpečuje železničná trať Zvolen – Košice. Všetky osobné vlaky zastavujú v obci, vlaková doprava je vyhovujúca, je naplánovaná elektrifikácia trate.

Letecká doprava s verejnou prepravou osôb sa v území nenachádza, najbližšie letisko je Sliač – 55 km.

1.6.2. Voda, kanalizácia a plyn

Širšie územie obce Podrečany spadá do povodia horného Ipľa prostredníctvom toku Krivánsky potok, ktorý preteká katastrom obce a je aj hlavným recipientom pre odvádzanie povrchových vôd zo širšieho územia. Tok Krivánsky potok je upravený a má na viacerých úsekoch vybudované ochranné hrádze. Najbližšia vodná nádrž je v katastri obce Tomášovce, vzdialená cca 3 km, ktorá slúži prioritne na chov rýb, ale využíva sa aj na rekreačné kúpanie. Ďalej je to vodná nádrž Ružiná, vzdialená cca 5 km.

V súčasnom období má obec Podrečany vybudovanú verejnú obecnú vodovodnú sieť, v dĺžke 4,8 km prostredníctvom ktorej je obec zásobovaná kvalitnou pitnou vodou. Vodovodná sieť je v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a. s.. Možnosť zapojenia má 100 % obyvateľov, zapojených je cca 98 %.

Obec Podrečany patrí medzi prevažnú väčšinu obcí v okrese, ktoré nemajú vybudovanú ČOV s verejnou kanalizačnou sieťou.

Územie obce Podrečany je plynofikované na 100%

Vodný tok Krivánsky potok je znečisťovaný splachmi zo žump a septikov z domácností i splachmi z dopravy.

1.6.3. Elektrická energia, osvetlenie a rozhlas

Konfigurácia a počet distribučných trafostaníc vyhovuje pre súčasný stav. Sekundárna sieť je zrekonštruovaná, rozvody sú vedené trasou na betónových stĺpoch, v malých úsekoch sú vybudované aj káblové rozvody. Celkový počet trafostaníc je 3. Najväčší odber je potrebný pre bytové domy, objekty občianskej vybavenosti a taktiež pre podnikateľské aktivity v areáli bývalej bane, kde pôsobí niekoľko firiem, ktoré sa zaoberajú pílením a štiepaním dreva, opracovaním drevnej hmoty a výrobou komponentov z dreva, omieľaním a predajom štrkopieskov, brúsením a povrchovou úpravou skla. Areál je dostatočne dimenzovaný, vzhľadom na predchádzajúce obdobie, keď sa tam ťažil magnezit.

Verejné osvetlenie je riešené v celej obci Podrečany. Osadenie osvetlenia je riešené na betónových podporných stĺpoch elektrického vedenia na oceľových konzolách. Je dvojokruhové, so samostatnými spínačmi, ktoré sú umiestnené v skrinkách na stĺpoch vedenia el. energie.

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v priestoroch obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, ktoré sú vedené od obecného úradu elektrickými NN

rozvodmi v bezpečnej vzdialenosti podľa STN noriem na oceľových konzolách s keramickými izolantmi.

Amplióny sú umiestnené na najfrekventovanejších miestach obce, križovatkách miestnych komunikácií.

1.6.4. Environmentálna infraštruktúra

1.6.4.1. Nakladanie s odpadmi

V obci je zabezpečený zber a odvoz komunálneho odpadu firmou Mepos na skládku Čurgov (kataster Lučenec). Problémom sú tiež staré environmentálne zátáže (tzv. divoké skládky tuhého komunálneho odpadu - TKO) na viacerých miestach katastrálneho územia, ktoré ohrozujú najmä vodu a pôdu. Tieto vznikajú najmä pri cestách v extraviláne obce, kde občania cestujúci cez obec, vyhadzujú z automobilov vrecia s rôznym odpadom.

1.6.4.2. Kvalita ovzdušia a hluk

Sporadicky zhoršujú stav ovzdušia obce aj diaľkové prenosy znečisťujúcich látok z priemyselných centier Lučenec a Poltár. Tieto spady sú nepravidelné a závisia od smeru prúdenia vzduchových mäs.

1.6.4.3. Zeleň

Územie obce sa nachádza mimo ohrozených oblastí Slovenska z hľadiska narušenia životného prostredia.

Poľnohospodárska pôda je kontaminovaná dlhoročnou aplikáciou chemických látok do pôdy, najmä od druhej polovice 20-teho storočia. Problémom je absencia obecnej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd. Dôsledkom je zlá hygienická situácia domácností.

1.6.5. Informačná spoločnosť a telekomunikácie

V súčasnej dobe obec Podrečany nemá vybudovanú digitálnu telefónnu ústredňu. Obec je napojená miestnou telekomunikačnou sieťou k digitálnej ústredni, ktorá je vybudovaná v obci Lovinobaňa. V súčasnej dobe klesá záujem o pevné telefónne linky, nakoľko sa presadzujú mobilní operátori (Orange, O2, T-Mobile).

1.7. MANAŽMENT A SPRÁVA OBCE

Obecné zastupiteľstvo má 7 poslancov. Obec vykonáva samosprávu v zmysle zákona NR SR č. 612/2002 o obecnom zriadení. Bližšie informácie o výkone samosprávnych funkcií a počte poslancov obecného zastupiteľstva obsahuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.13:Počet poslancov obecného zastupiteľstva a komisií v obci

Názov obce	Počet poslancov	Zriadené komisie	Počet zamestnancov obce	Výška rozpočtu (v mil. Sk)
Podrečany	7	Finančná, pre živ. prostredie a verejný poriadok, pre ochranu verejného záujmu, kultúrno športová,	7	BP+KP: 141993 € BV+KV: 143069 €

--	--	--	--	--

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka : Počet zamestnancov obecného úradu: 2, MŠ : 2, ŠJ : 2, Pošta Partner 1.

Vysvetlivky: BP – bežné príjmy, BV – bežné výdavky, KP – kapitálové príjmy, KV – kapitálové výdavky

Verejné statky v kompetencii obce Podrečany sú poskytované na zmluvnom základe - SSEZ – električka, SPP – plyn, StVSP – voda, svojpomocne údržba verejných priestranstiev. Zber a odvoz tuhého komunálneho odpadu, triedeného odpadu zabezpečuje obec zmluvne Mepos Lučenec.

1. 8. EX-POST HODNOTENIE PROJEKTOV PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Z projektov, ktoré boli zadefinované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja v predchádzajúcom období neboli zrealizované nasledovné:

1. 9. Doplnkové analýzy k analýze vnútorného prostredia

1.9.1. ANALÝZA SILNÝCH A SLABÝCH STRÁNOK OBCE

Silné stránky

- 1. Obec má relatívne dobrú polohu vo vzťahu k cestnej, železničnej a vzdušnej infraštruktúre.
- 2. Blízkosť mestských sídel – Lučenec, Detva, Poltár, Zvolen (sídla okresov) a Banská Bystrica (sídlo kraja).
- 3. Poľnohospodárska pôda s prirodzenou úrodnosťou a dobrými klimatickými podmienkami.
- 4. Separácia komunálneho odpadu v obci.
- 5. Vhodné podmienky pre kultúrno-poznávací a rekreačno-športový turizmus.
- 6. Kultúrno-historické tradície regiónu vo väzbe na súčasné aktivity.
- 7. Vybudované dopravné a inžinierske siete (až na kanalizácie a ČOV).
- 8. Vhodné priestory na podnikateľské aktivity najmä v oblasti cestovného ruchu a služieb.
- 9. Dostatok obyvateľstva v produktívnom veku
- 10. Existencia kultúrnych a prírodných zaujímavostí v obci

Slabé stránky

- 1. Nevyhovujúca úroveň technickej infraštruktúry (chýbajúca ČOV a kanalizácia, zlý stav komunikácií a chodníkov.)
- 2. Problémy v oblasti životného prostredia (divoké skládky TKO, znečistené vodné toky, neupravené priestranstvá).
- 3. Málo rozvinutá sociálna infraštruktúra (chýbajú zariadenia sociálnej starostlivosti, zariadenia občianskej vybavenosti).
- 4. Nedostatok služieb, tvoriacich produkt cestovného ruchu.
- 5. Nedostatok pracovných príležitostí v obci
- 6. Nevyjasnené vlastnícke vzťahy v oblasti pôdneho fondu.
- 7. Nedostatočné využitie pôdneho fondu

- 9. Slabá propagácia obce pre potreby rozvoja cestovného ruchu.
- 10. Zlý technický stav budov v majetku obce.
- 11. Chýbajúce priestory pre klubové aktivity mládeže
- 12. Negatívny demografický vývoj – obec starne

1.9.2. ZOZNAM PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTOV

Tabuľka č. 22

P.č.	Názov	IČO	Adresa	Kontakt	Spolupráca s obcou	Sektor a aktivita
1.	CBA Slovakia, a.s.	36620319	Podrečany 119	-	-	súkromný
2.	TIMBERWOOD SK s.r.o.	45246980	Podrečany 228	-	-	súkromný
3.	KROVY-SK s.r.o.	43980999	Podrečany 228	-	-	súkromný
4.	SARA SK-EU s.r.o.	36632988	Dobroč 7	-	-	súkromný
5.	RUBIN-Ondrej Malček	10869123	Podrečany 213	-	-	súkromný
6.	Pohostinstvo Pitniss Club	43417957	Podrečany 39	-	-	súkromný
7.	EMPOL a.s.	46486135	Trenčín Halvná 481/1	-	-	súkromný

Zdroj: www.zrsr.sk

1.9.3. ZOZNAM MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ

Tabuľka č. 23

P.č.	Názov	IČO	Adresa	Kontakt	Spolupráca s obcou	Sektor a aktivita
1.	Agentúra NOVA	37998846	199, 98555 Podrečany	-	-	neziskový
2.	Miestny športový klub Podrečany	30233305	98555 Podrečany	-	-	neziskový
3	Naše Podrečany	50052811	176, 98555 Podrečany	-	-	neziskový

1.9.4. ANALÝZA KEÚČOVÝCH HRÁČOV

Tabuľka č. 24 Účastníci, všeobecný prehľad a záujmy

P.č.	Názov	Záujem v konkrétnom projekte v rámci PHSR	Vyhodnotenie, poznámky
1.	Podnikateľské subjekty v oblasti poľnohospodárstva a priemyslu	Dostupnosť obce, infraštruktúra	Finančné zdroje, Príprava projektov
2.	Vlastníci pôdy hospodáriaci v obci, vlastníci zaujímavostí	Vytváranie pracovných príležitostí, hospodárska aktivita, infraštruktúra	Príprava projektov
3.	Neziskové organizácie	Dostupnosť obce, infraštruktúra	Príprava projektov
4.	Pozemkové spoločenstvá	Dostupnosť obce, infraštruktúra	Príprava

			projektov
5.	Oblasťná organizácia CR	Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry pre cyklistov a turistov (turistické trasy v zmysle stratégie)	Príprava a implementácia projektov
6.	BBSK	Udržanie tradícií, podpora tradičných podujatí	Príprava a implementácia projektov, Zdroje financovania
7.	RRA Lučenec	Spolupráca pri príprave a implementácii projektov	Príprava a implementácia projektov
8	Mikroregión	Spolupráca pri príprave a implementácii projektov	Príprava a implementácia projektov

Tabuľka č. 25 **Zapojenie subjektu**

Akcia	Informuj	Konzultuj	Partnerstvo	Kontroluj
Etapa				
Identifikácia problémov	Podnikateľské subjekty Mikroregión BBSK Oblasťná organizácia CR	Nezamestnaní vlastníci pôdy hospodáriaci v obci vlastníci zaujímavostí Podnikatelia Občania	-	-
Plánovanie	Občania Podnikateľské subjekty Neziskové organizácie	Vlastníci pôdy hospodáriaci v obci vlastníci zaujímavostí Podnikatelia Pozemkové spoločenstvá	Podnikatelia Pozemkové spoločenstvá	-
Implementácia	BBSK	RRA Lučenec Oblasťná organizácia CR Mikroregión	Podnikatelia Pozemkové spoločenstvá Neziskové organizácie Oblasťná organizácia CR BBSK Mikroregión	-
Monitoring, evaluácia	Obecné zastupiteľstvo	-	-	BBSK

Vplyv subjektu

Tabuľka č. 26

Účastníci	Vplyv subjektu (+/-)	Podobnosť záujmov
Dominantní		
1. Podnikatelia	+-	7
2. Pozemkové spoločenstvá	+-	7

3. Vlastníci pôdy vlastníci zaujímavostí	+ -	7
Závislí		
4. Vlastníci pôdy hospodáriaci v obci	+	7
Jednoznační		
5. BBSK	+	-
6. RRA Lučenec	+	-
7. Oblastná organizácia CR	+	1,2,3,4
8. Mikroregión	+	1,2,3,4

2. Analýza vonkajšieho prostredia

Analyzuje vonkajšie faktory vplývajúce na rozvoj obce.

STEEP analýza

Tabuľka č. 27

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Pokles populácie	Spôsob využívania zdrojov existujúcimi podnikateľskými subjektami	Podporné programy pre rozvoj vidieka a cestovného ruchu	Ochrana prírody a krajiny	Agrárna politika Európskej únie a SR	Uzavretosť vo vzťahu k zmenám
Celospoločenská stagnácia niektorých odvetví	-	-	Záujmy poľovných spolkov	Dotačná politika EÚ a SR	-
-	-	-	Politika ŽP	Administratívna náročnosť podnikania	-

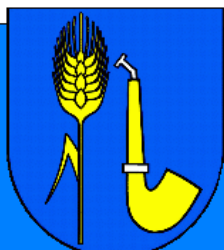
Agrárna a dotačná politika Európskej únie a SR – podporné nástroje ovplyvňujú podnikateľské subjekty, ich produkciu, či hospodársku aktivitu. V prípade, že sú poskytované priamo úmerne vlastníctvu pôdy a nie hospodárskej aktivite, majú negatívne dopady na ekonomický rozvoj územia.

Administratívna náročnosť čerpania rozvojovej pomoci štátu a EÚ môže odradiť kľúčových hráčov v malých obciach od čerpania dotácií (napr. komplikované verejné obstarávanie môže predražiť náklady na projekt). Zvyšovanie náročnosti procesu a zároveň absencia podporných

programov vylúči menšie obce z oblasti rozvojovej pomoci a znevýhodní ich pred finančne silnejšími obcami.

Kolízia záujmov štátnej ochrany prírody so záujmami rozvoja cestovného ruchu.

Prípadné zhoršenie demografickej situácie priamo úmerne znižuje finančnú silu obce (podielové dane)

3. SWOT ANALÝZA OBCE

Tabuľka č. 28

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Obec má relatívne dobrú polohu vo vzťahu k cestnej, železničnej a vzdušnej infraštruktúre. - Blízkosť mestských sídel – Lučenec, Detva, Poltár, Zvolen (sídla okresov) a Banská Bystrica (sídlo kraja). - Poľnohospodárska pôda s prirodzenou úrodnosťou a dobrými klimatickými podmienkami. - Neznečistené životné prostredie - Separácia komunálneho odpadu v obci. - Vhodné podmienky pre kultúrno-poznávací a rekreačno-športový turizmus. - Kultúrno-historické tradície regiónu vo väzbe na súčasné aktivity. - Vybudované dopravné a inžinierske siete (až na kanalizácie a ČOV). - Vhodné priestory na podnikateľské aktivity najmä v oblasti cestovného ruchu a služieb. - Spracované a aktualizované územno-plánovacie dokumentácie. - Dostatok obyvateľstva v produktívnom veku. - Existencia kultúrnych a prírodných zaujímavostí v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - Nevyhovujúca úroveň technickej infraštruktúry (chýbajúca ČOV a kanalizácia, zlý stav komunikácií a chodníkov.) - Problémy v oblasti životného prostredia (divoké skládky TKO). - Málo rozvinutá sociálna infraštruktúra (chýbajú zariadenia sociálnej starostlivosti, zariadenia občianskej vybavenosti). - Nedostatok služieb, obzvlášť tvoriacich produkt cestovného ruchu. - Nedostatok pracovných príležitostí v obci - Nevyjasnené vlastnícke vzťahy v oblasti pôdneho fondu. - Nedostatočné využitie pôdneho fondu - Slabá propagácia obce pre potreby rozvoja cestovného ruchu. - Zlý technický stav budov v majetku obce. - Chýbajúce priestory pre mládež pre klubové aktivity. - Negatívny demografický vývoj – obec starne
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Potenciálne možnosti pre vznik 	<ul style="list-style-type: none"> - Politická situácia.

<p>nových pracovných miest, predovšetkým v oblasti služieb a cestovného ruchu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reštrukturalizácia poľnohospodárskych podnikov zohľadňujúca dlhoročnú poľnohospodársku tradíciu regiónu. - Využitie štátnych podporných programov pre podporu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. - Využitie programov pomoci EÚ. - Možnosť spolupráce obcí v rámci mikroregiónu a oblastnej organizácie cestovného ruchu - Využitie zaujímavostí obce na zvýšenie záujmu o obec - Využitie členstva v organizáciách za účelom skvalitnenia propagácie obce 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok finančných zdrojov na realizáciu rozvojových projektov, zlá dostupnosť úverov. - Nedostatočná miera starostlivosti o prírodné a kultúrne hodnoty v území, ich postupná devastácia - Chýbajúca vôľa spolupráce vlastníkov zaujímavostí obce s obcou pri jej rozvoji. - Demotivujúce podnikateľské prostredie. - Nedostatok pracovných príležitostí a s tým súvisiaca každodenná pracovná emigrácia obyvateľstva. - Zlá dotačná politika štátu a EÚ - Strata záujmu obyvateľov o dianie v obci a veci verejné.
--	---

Tabuľka č. 29

Matica vzájomných väzieb SWOT analýzy:

	A	B	C	D	E	F	G
1			+				
2			+				
3		+					
4		+				+	
5							
6					+		
7	+	+		+	+		+
8.	+						
9.	+						

Výsledky matice sú východiskami strategickej časti pri popise a zdôvodnení popisu prioritných oblastí.

4. ANALÝZA PROBLÉMOV A CIEĽOV

Problémová analýza vychádza z identifikácie väzieb a súvislostí medzi problémami obce, ktoré boli identifikované v rámci predchádzajúcich analytických častí.

Predchádzajúce analýzy obce Podrečany generujú viacero vzájomne prepojených **obmedzení rozvoja**:

- Zvyšovanie podielu obyvateľov v poproduktívnom veku (starnúce obyvateľstvo)
- Nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj technickej infraštruktúry
- Zlý stav technickej infraštruktúry – chodníky, cesty
- Vlastnícke vzťahy k pozemkom, nevysporiadané pozemky v katastri obce
- Nízka ekonomická aktivita v obci
- Chýbajúca propagácia a komplexný produkt cestovného ruchu
- Chýbajúce služby v oblasti CR
- Nízky záujem o obec

Východiská:

- Využitie existujúcich priestorov a podieľanie sa samosprávy na vysporiadaní pozemkov (aktívna samospráva)
- Podpora podnikateľského prostredia poskytnutím kapacít obce, možnosti spolupráce s NÚP
- Aktivity na zmenu demografického vývoja – zameranie sa na cieľovú skupinu – seniori, príprava služieb s využitím národných projektov a spolupráce v rámci mikroregiónu
- Propagačné aktivity v oblasti cestovného ruchu v spolupráci s vlastníkami, oblasťou organizáciou, podnikateľmi a mikroregiónom
- Využitie aktivity oblastnej organizácie cestovného ruchu a vytvorenie produktu obce

B. STRATÉGIA OBCE PODREČANY

Strategický cieľ (plánovacie obdobie 2016 – 2020)

Tabuľka č. 30

Vízia																						
Priority a opatrenia	1. Prioritná oblasť - Hospodárska				2. Prioritná oblasť - Spoločenská				3. Prioritná oblasť - Environmentálna													
	1.1. Podpora podnikania s využitím miestnych zdrojov 1.2. Podpora vytvárania produktu cestovnom ruchu, vrátane jeho propagácie a marketingu obce				2.1. Zvýšenie kvality spoločenskej infraštruktúry a vybavenosti 2.2. Skvalitnenie komunikácie obce vo vzťahu k obyvateľstvu, okoliu, podnikateľom 2.3. Podpora kultúrneho, športového a spoločenského života v obci				3.1 Budovanie environmentálnej infraštruktúry 3.2 Budovanie dopravnej infraštruktúry													
Špecifické ciele	1.1.1. Podpora malého a stredného podnikania v obci		1.1.2. Podpora aktívneho využívania pôdy a produkcie		1.2.1. Investície do		1.2.2. Rozvoj propagačných aktivít v oblasti cestovného ruchu		2.1.1. Vytvorenie sociálnych služieb pre seniorov		2.1.2. Budovanie kultúrnej, športovej, vzdelávacej a zdravotníckej infraštruktúry a služieb, rekonštrukcia		2.2.1. Podpora bytovej výstavby a technickej		2.3.1. Organizovanie kultúrnych a športových		3.1.1. Investície do úpravy verejných priestranstiev, verejnej zelene a vodných		3.2.1. Investície do dopravnej infraštruktúry a rozvoja cyklistickej dopravy		3.1.3. Investície do odpadového hospodárstva, odstraňovania a predchádzania vzniku	

1. Prioritná oblasť – Hospodárska

Hospodárska stratégia obce smeruje k podpore samozamestnávania a vytvárania nových a podpory existujúcich podnikateľských subjektov. V tomto smere obec môže poskytnúť svoje kapacity, ako aj znižovať administratívnu záťaž začínajúcim podnikateľom. Títo majú obavy z administratívy a legislatívy okolo podnikania. Tieto faktory by boli eliminované poskytovaním vyššie uvedených služieb bezplatne (resp. cenou, ktorá by motivovala) obcou, resp. iným subjektom. Obec môže využiť na tento účel programy národného úradu práce. Druhým spôsobom podpory je poskytnutie voľných priestorov, resp. ich sprostredkovanie.

Táto oblasť sa zameriava najmä na služby vytvárajúce produkt cestovného ruchu, a agropodnikateľov, ale aj iné služby a podnikateľské zámery.

Z hľadiska hospodárstva je dôležitá aj lepšia komunikácia a spolupráca s existujúcimi podnikateľmi.

Členstvo v oblastnej organizácii cestovného ruchu prinieslo zahrnutie niektorých zaujímavých turistických a cykloturistických trás prechádzajúcich katastrom obce do stratégie územnej organizácie. Na týchto trasách však chýba infraštruktúra. Stavebné činnosti (rekonštrukcie povrchov a pod.) narážajú na nepripravenosť projektov (štúdie a dokumentácie) a najmä na nevysporiadané vlastnícke vzťahy. Potenciál obce v oblasti budovania produktu cestovného ruchu spočíva v oblasti budovania drobnej infraštruktúry – oddychové stanovišťa, odpadkové koše, lavičky, altánky, informačné tabule, orientačné značenie a pod. Z hľadiska komplexnosti produktu cestovného ruchu, by pomohla spolupráca vlastníkov zaujímavostí s obcou (ide najmä o jazero a kaštieľ).

V oblasti cestovného ruchu je nevyhnutné zlepšiť propagáciu vo všetkých oblastiach. Taktiež na tento účel možno využiť miestne podnikateľské subjekty a oblastnú organizáciu.

1.1. Podpora podnikania s využitím miestnych zdrojov

1.1.1. Podpora malého a stredného podnikania v obci

Táto podpora bude spočívať v zlepšení informovanosti a voľných kapacít Obce.

1.1.2. Podpora aktívneho využívania pôdy a produkcie

Komunikácia s agropodnikateľmi a využitie dostupných nástrojov na podporu poľnohospodárskej a lesníckej produkcie, ako aj zamestnávanie miestnych obyvateľov.

1.2. Podpora vytvárania produktu cestovnom ruchu, vrátane jeho propagácie a marketingu obce

1.2.1. Investície do infraštruktúry cestovného ruchu

Príprava a budovanie cykloturistických a turistických trás ako aj podpornej infraštruktúry cestovného ruchu v nadväznosti na stratégiu územnej organizácie cestovného ruchu. Podpora všetkých aktivít smerujúcich k rozvoju produktu cestovného ruchu.

Identifikácia, podpora a vytváranie nových produktov a atraktivít vychádzajúcich z tradícií, histórie a prostredia obce.

Opatrenie podporuje aktivity zamerané na využívanie zaujímavostí obce – kaštieľa, parku a jazera.

1.2.2. Rozvoj propagačných aktivít v oblasti cestovného ruchu

Propagácia v súčasnosti absentuje, resp. je na nedostatočnej úrovni vo vzťahu k všetkým cieľovým skupinám – občanom, turistom, návštevníkom, podnikateľom, spotrebiteľom produktov. V rámci tejto aktivity obec plánuje označujúce a informačné tabuľky pre turistov a ďalšie komunikačné prostriedky.

2. Prioritná oblasť - Spoločenská

Na základe výsledkov analýzy je možné skonštatovať, že obec starne. Zvyšuje sa priestor medzi počtom obyvateľov v predproduktívnom a poproduktívnom veku. Táto skutočnosť motivuje obec k vytváraniu služieb pre seniorov. Okrem reakcie na stav, plánuje obec aj aktivity, ktoré by tento stav ovplyvnili. Ide o aktivity pre mladých obyvateľov, investície do budovania obecných bytov, stavebných pozemkov. Zároveň táto oblasť rieši stav kultúrnej, športovej infraštruktúry, drobnej vybavenosti pre občanov, ako aj kultúrno spoločenský a športový život v obci.

2.1. Zvýšenie kvality spoločenskej infraštruktúry a vybavenosti

2.1.1. Vytvorenie sociálnych služieb pre seniorov

Obec plánuje vybudovať denný stacionár pre seniorov.

2.1.2. Budovanie kultúrnej, športovej, vzdelávacej a zdravotníckej infraštruktúry a služieb, rekonštrukcia obecného majetku

Medzi tieto aktivity patrí: Rekonštrukcia a dostavba futbalového ihriska, výstavba, tenisového ihriska, rekonštrukcia obecného úradu, rekonštrukcia kultúrneho domu zachovávať a udržiavať hodnotné stavby z časti rekonštruovaných kaštieľov, a celé prostredie okolitého parku, zachovávať a udržiavať stavbu Domu smútku a celé prostredie cintorína so zeleňou, zachovávať a udržiavať ostatné objekty verejného a kultúrneho významu, rekonštrukcia materskej školy s jedálňou.

2.2.1. Podpora bytovej výstavby a technickej infraštruktúry infraštruktúry

Príprava plôch pre budovanie rodinných domov. Budovanie resp. kúpa bytových jednotiek. vybudovanie kanalizácie, vybudovanie ČOV, vybudovanie nových rozvodov elektrickej energie, plynu, telefónnej siete, káblovej televízie, vody a odkanalizovanie v nových stavebných lokalitách.

2.3.1. Organizovanie kultúrnych a športových podujatí pre občanov

Organizovanie koncertov, výstav, organizovanie športových podujatí, podpora rozvoja kultúrnych aktivít.

3. Prioritná oblasť - Environmentálna

V rámci prioritnej oblasti týkajúcej sa životného prostredia spadá aj technická infraštruktúra obce. Obec by potrebovala budovanie nových ciest a chodníkov. Tento cieľ je komplikované naplniť, cesty ležia na množstve nevysporiadaných pozemkov. Okrem dopravnej infraštruktúry sú problémom aj nelegálne skládky odpadu. Ich vzniku chce obec zabrániť odstránením existujúcich a preventívnymi opatreniami – osádzaním odpadkových košov a fotopascí.

3.1. Budovanie environmentálnej infraštruktúry

3.1.1. Investície do úpravy verejných priestranstiev, verejnej zelene a vodných tokov

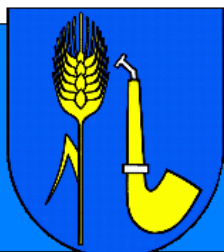
Realizácia technických regulačných opatrení na toku Krivánskeho potoka, zachovanie a realizácia dostavby ekostabilizačnej zelene, revitalizácia vodných tokov.

3.2.1. Investície do dopravnej infraštruktúry a rozvoja cyklistickej dopravy

Oprava a rekonštrukcia ciest, cyklistických a turistických chodníkov a chodníkov pre peších v katastri obce. Oprava, rep. rekonštrukcia autobusových zastávok. Zriadenie alternatívnych druhov prímestskej autobusovej dopravy na súkromnej báze, zriadenie výbočísk na autobusových zastávkach pri štátnej ceste, dobudovanie odstavných plôch vo všetkých častiach obce a zvýšenie ich kapacity, odstránenie smerových a bodových závad, rekonštrukcia existujúcich miestnych komunikácií, dobudovanie cestnej infraštruktúry v nových stavebných lokalitách, realizácia nového dopravného značenia, rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov, realizácia cyklistických trás, podpora pre cyklistickú dopravu.

3.1.3. Investície do odpadového hospodárstva, odstraňovania a predchádzania vzniku nelegálnych skládok

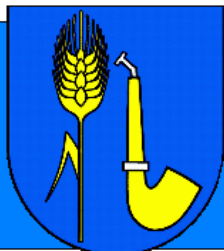
Aktivity na zabráňovanie vzniku a odstránenie existujúcich skládok odpadu. Aktivity zamerané na čistenie okolia turistických trás a okolitej prírody. Likvidácia divokých skládok, parková výsadba v lokalite divokých skládok, pomoc občanom pri veľkoodpade, zapojenie právnických a fyzických osôb do separácie komunálneho odpadu vznikajúceho pri ich činnosti.

C. Programová časť

Akčné plány

Opatrenie	Aktivita Projekt	Nositeľ projekt u/zodpo vednosť	Miesto	Časový harmonogram		Monitoring/ukazovateľ
				dĺžka	dátum	
3.2.1..	Chodník pre chodcov v obci Podrečany	Obec Podrečany	Podrečany	2016 - 2018		Dĺžka vybudovaných chodníkov
2.1.2..	Rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu	Obec Podrečany	Podrečany	2017 - 2019		Počet zmodernizovaných a zrekonštruovaných objektov, Ročná úspora energie
2.1.2..	Rekonštrukcia strechy materskej školy	Obec Podrečany	Podrečany	2017 - 2020		Počet zmodernizovaných a zrekonštruovaných objektov, Ročná úspora energie
2.1.2..	Oprava a modernizácia hasičskej zbrojnice	Obec Podrečany	Podrečany	2016		Počet zmodernizovaných a zrekonštruovaných objektov, Ročná úspora energie
3.2.1.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	Obec Podrečany	Podrečany	2018 - 2022		Dĺžka zrekonštruovanej komunikácie
3.2.1.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	Obec Podrečany	Podrečany	2018 - 2022		Dĺžka zrekonštruovanej komunikácie
3.1.1.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Obec Podrečany	Podrečany	2018 - 2022		Počet vymenených svietidiel, Ročná úspora energie
2.1.2.	Vybudovanie detského ihriska	Obec Podrečany	Podrečany	2018 - 2022		Počet vybudovaných ihrísk
2.1.2.	Vybudovanie multifunkčného ihriska	Obec Podrečany	Podrečany	2018 - 2022		Počet vybudovaných ihrísk

D. Realizačná časť

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie Programu rozvoja obce

Garantom tohto strategického dokumentu je Obec Podrečany, zastúpená starostom obce a obecným zastupiteľstvom.

Program rozvoja obce má byť živým dokumentom, ktorý musí byť napĺňaný, jeho napĺňanie musí byť monitorované a hodnotené a v závislosti na monitorovaní musí byť aktualizovaný.

Monitorovanie a hodnotenie

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Koordinátorom monitorovania je starosta obce. Úlohou koordinátora bude poslať 1x ročne podkladové materiály všetkým členom monitorovacieho výboru (v prípade obce Podrečany Obecnému zastupiteľstvu) a tiež predložiť monitorovaciu správu obecnému zastupiteľstvu 1x ročne, vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov.

Výstupom bude monitorovacia správa obsahujúca návrh opatrení a aktualizácie PRM. Táto bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom. Opatrenia a aktualizácie schválené zastupiteľstvom sa stanú súčasťou Programu rozvoja obce.

Zákon 309/2014 Z. z. upravuje povinnosť obce predkladať Banskobystrickému samosprávnemu kraju správy o plnení Programu rozvoja obce – do 31. 5.

E. Finančná časť

Opatrenie	Aktivita Projekt	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy zdrojov
		dĺžka	dátum		
3.2.1..	Chodník pre chodcov v obci Podrečany	2016 - 2018		100 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
2.1.2..	Rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu	2016 - 2019		150 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
2.1.2..	Rekonštrukcia strechy materskej školy	2017 - 2020		20 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
2.1.2..	Oprava a modernizácia hasičskej zbrojnice	2016		5 000	Vlastné zdroje, štátny rozpočet
3.2.1.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	2017 - 2022		15 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
3.2.1.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	2017 - 2022		15 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
3.1.1.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2018 - 2022			Zdroje EU, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje
2.1.2.	Vybudovanie detského ihriska	2018 - 2022			Štátny rozpočet, Vlastné zdroje, Nadácie, Rozpočet BBSK, Súkromné zdroje
2.1.2.	Vybudovanie multifunkčného ihriska	2017 - 2022		50 000	Program rozvoja vidieka, Štátny rozpočet, Vlastné zdroje, Nadácie, Rozpočet BBSK, Súkromné zdroje

F. Zoznam literatúry a zdroje informácií

1. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Podrečany na roky 2008 - 2013
2. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE - Význam, štruktúra a základné metodické tézy, Banská Bystrica máj 2004, Katarína Lukáčová, Juraj Zamkovský, Tlačiareň Merkantil, s. r. o., Banská Bystrica
3. Štúdia uskutočniteľnosti trás k turistickým atraktivitám v regióne destinácie Turistický Novohrad a Podpoľanie
4. Štatistický úrad SR
5. Obecný úrad Podrečany
6. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec
7. Banskobystrická regionálna správa ciest Lučenec
8. Slovenský plynárenský priemysel a. s.
9. Stredoslovenská energetika a. s. Lučenec
10. www.vucbb.sk
11. ww.wikipedia.sk
12. www.telecom.gov.sk
13. ww.zrsr.sk
14. www.podrecany.sk

G. Zoznam použitých skratiek

PRO – program rozvoja obce
CR – Cestovný ruch
PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
VÚC – Vyšší územný celok
LH – Ľudová hudba

m.n.m – metre nad morom
ha – hektáre
s.r.o. – spoločnosť s ručením obmedzeným
a. s. – akciová spoločnosť
z. p. o. – združenie právnických osôb
SODB – sčítanie obyvateľov domova bytov
Resp. – respektíve
C - cyklotrasa vhodná pre cestné bicykle – ľahké nenáročné trasy
C H - cyklotrasa pre horské bicykle – stredne náročná - vhodná aj pre rodinné výlety
C H E - cyklotrasa vedúca v niektorých úsekoch v extrémnych podmienkach – vhodná pre náročných, trénovaných a dobre vybavených cyklistov
P- pešia trasa
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
RRA – Regionálna rozvojová agentúra
SHR – Samostatne hospodáriaci roľník
EÚ – Európska únia
NÚP – Národný úrad práce

H. Prílohy

Príloha č. 1 Ex ante hodnotenie PRO
Príloha č. 2 Súhrnný prehľad projektových zámerov obce
Príloha č. 3 Monitorovacia správa